

Åpent brev til Olaug Bollestad

Du sa i ditt innlegg under vårt årsmøte for et par uker siden at kompensasjon utmålt etter bokført verdi «hensyntar gjeld», og er «det eneste som slår rettferdig ut hva gjelder enkeltbønders gjeld».

Vi skriver dette brevet til deg fordi det du sa er ett hundre prosent feil. Vi frykter nå at den misoppfatningen, hvor enn den nå kommer fra, kan føre til at Stortinget torsdag stemmer gjennom et forslag som ruinerer 200 familier over hele Norge.

Den fullstendig misforståtte oppfatningen om at «bokført verdi» kan brukes som grunnlag for erstatning, har allerede ført til at flertallet i næringskomiteen har levert en innstilling, der det står at pelsdyrbøndene skal få en *«individuell kompensasjon basert på bokført verdi. Det hensyntar gjeldssituasjonen tilknyttet pelsdyrdriften på hvert enkelt bruk»*.

Innstillingen fra komiteen gir ikke mening. Bokført verdi hensyntar ikke gjeld. Dette er fullstendig feil! Bokført verdi har ingenting med verken gjeld eller virkelig verdi å gjøre!

De aller fleste av Norges pelsdyrbønder har lave bokførte verdier, som følge av avskrivninger over tid, og at vedlikehold og oppgraderinger er gjennomført løpende gjennom egeninnsats. De fleste har sparepengene og pensjonssparingen investert i gårdene sine.

På Oppdal ligger pelsdyrgården til Martin. Den har en bokført verdi på kr 81 000, men den er taksert til kr 7 950 000. Taksten viser hva anlegget normalt vil selges for, under forutsetning av bærekraftig utvikling. Han har lån på 1,4 millioner kroner knyttet til pelsdyrdriften. Sikkerheten til lånet ligger naturligvis i markedsverdien på gården.

Det såkalte «tispepåslaget», som regjeringen mener skal veie opp for at bokført verdi er grovt urimelig, vil utgjøre kr 336 000 for Martin. I sum: Regjeringen påfører Martin et tap på nesten 8 millioner. For dette blir han kompensert kr 417 000. På hvilken måte er dette en «god» løsning, Olaug?

På vårt årsmøte sa du også at vi pelsdyrbønder fikk en «berettiget forvetning» om å kunne fortsette med pelsdyr etter Stortingets vedtak i 2017. Dette står i skarp kontrast til det som skrives i lovforslaget og som er hovedpremisset for næringskomiteens innstilling. En kompensasjon basert på komiteens innstilling vil være en økonomisk katastrofe for Martin. Ikke bare mister han jobben, inntektsgrunnlaget og hele pensjonssparingen sin. I tillegg sitter han igjen med milliongjeld som han trolig vil slite med resten av livet. Hvordan kan du la dette skje, Olaug Bollestad? Hva har han gjort galt for å fortjene å bli straffet på denne måten?

Martin er ikke alene. Det finnes nesten 200 tilsvarende historier. Mange er betydelig verre stilt enn Martin.

Nå må du stoppe dette. Spillet du og dine regjeringsvenner utsetter oss for er umenneskelig. Først var livsverkene våre usikre i forbindelse med pelsdyrutvalgets arbeid. Stortinget feide all tvil til side og vedtok at vi skulle få forsette. Ett år etter snur regjeringen, uten forvarsel. Nå sliter vi med politikere som skal påtvinge oss en uforklarlig kompensasjonsløsning som ruinerer oss, og attpåtil omtaler den som «god». Eller at vi tilbys en løsning slik der «tapene ikke blir for store». Det er på høy tid at noen straks redegjør for hva som kan tenkes å være et passe stort tap. Er det to-tre millioner? Eller kanskje fem millioner? Bør en familie med to

barn tåle større tap enn en firebarnsfamilie? Må eldre bønder akseptere større tap enn yngre bønder?

Det dere politikere gjør, tar livet av oss. Vi har kolleger som tidligere var kraftfulle og skapende, som i dag er dypt deprimerte. Mange er sykmeldte. Noen må ha hjelp til i det hele tatt å stelle dyrene. Andre klarer ikke å snakke om det som skjer nå. Det gjør for vondt å sette ord på følelsene.

Politikernes kyniske maktspill spiser oss opp fra innsiden. Det må stoppe nå.

Vi er allerede påført sår som aldri vil leges. Kanskje kan vi ikke klandre deg og KrF for at dere ikke fikk snudd forbudet, men som landbruksminister er du likevel ansvarlig for kompensasjonen. Det minste du kan gjøre nå er å sørge for at vi får dekket våre dokumenterbare tap fullt ut.

Det skulle egentlig bare mangle.

Først da vil det være mulig for oss å gå videre i livet.

Klepp, 11. juni 2019

Med hilsen
Bertran Trane Skadsem
Pelsdyrbonde og styreleder i Norges Pelsdyrslag